

Sygn. akt VII U 493/23

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lipca 2023 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Małgorzata Jarząbek

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 24 lipca 2023 r. w Warszawie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wysokość zadłużenia z tytułu składek

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 12 stycznia 2023 r. znak (...)

oddala odwołanie,

zasądza od K. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt VII U 493/23

UZASADNIENIE

K. S. w dniu 13 lutego 2023 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 12 stycznia 2023 r. znak (...), ustalającej wysokość zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy wraz z odsetkami w łącznej kwocie 815,24 zł. Odwołujący wniósł o uchylenie zaskarżonej decyzji na podstawie art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska ubezpieczony podniósł, że doszło do przedawnienia roszczeń, bo termin przedawnienia wynosi 5 lat licząc od dnia, w którym należności powinny być zapłacone. K. S. wskazał, że do przedawnienia doszło w marcu 2018 r. jego zdaniem, nie doszło do przerwania lub zawieszenia biegu przedawnienia (odwołanie z dnia 13 lutego 2023 r. – k. 3 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie w całości oraz zasądzenie od odwołującego się na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając swe stanowisko, organ rentowy odnosząc się do zarzutu przedawnienia wskazał, że należności określone zaskarżoną decyzją nie uległy przedawnieniu. Zgodnie z treścią art. 24 ust. 4 ustawy z dnia 13 października 1998

r. o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat, licząc od dnia, w którym stały się wymagalne. Powyższa regulacja nie pozwala na stosowanie terminu przedawnienia bez żadnych ograniczeń, bowiem należy brać pod uwagę zawsze ewentualne przerwy, czy też zawieszenia biegu terminu przedawnienia wskazane w przepisanych, do których odsyła art. 24 ust. 4 ustawy systemowej, tj. art. 24 ust. 5 -6. Zgodnie z art. 24 ust., 5f ustawy systemowej w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna.

Organ rentowy wskazał, że podjął czynności mające wpływ na bieg terminu przedawnienia, a mianowicie pismem z dnia 18 stycznia 2018 r. wszczął z urzędu postępowanie w celu określenia wysokości zobowiązania, gdzie ostatecznie w dniu 12 stycznia 2023r. wydał decyzję określającą wysokość zobowiązania z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne oraz Fundusz Pracy. Tym samym należności objęte zaskarżoną decyzją nie uległy przedawnieniu na dzień wydania zaskarżonej decyzji. Zadłużenie określone decyzją ustalono na podstawie zaewidencjonowanych na koncie płatnika składek dokumentów rozliczeniowych (odpowiedź na odwołanie z dnia 15 marca 2023 r. – k. 5-6 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. S. jako osoba prowadząca działalność gospodarczą był zobowiązany do opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne oraz na Fundusz Pracy. Z uwagi na nieopłacanie powyższych należności na koncie płatnika składek powstało zadłużenie (bezsporne, raport rozliczeń należności płatnika, szczegółowe zestawienie należności – akta rentowe).

W dniu 18 stycznia 2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wszczął z urzędu postępowanie w sprawie określenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy za luty 2013 r. (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 18 stycznia 2018 r. – a.r.).

Przesyłka z zawiadomieniem o wszczęciu postępowania została odebrana przez żonę ubezpieczonego D. S. w dniu 24 stycznia 2018 r. (epo – a.r.).

W zawiadomieniu wezwano płatnika składek do złożenia w terminie 7 dni pisemnych wyjaśnień odnośnie przyczyn nieopłacenia składek pod rygorem wydania decyzji w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne i Fundusz Pracy na podstawie dotychczas zgromadzonych dowodów (zawiadomienie o wszczęciu postępowania z dnia 18 stycznia 2018 r. – a.r.).

Odwołujący się nie udzielił żadnej odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania (okoliczność bezsporna).

Pismem z dnia 16 marca 2022 r. organ rentowy poinformował ubezpieczonego o zakończeniu postępowania w sprawie określenia wysokości należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy na koncie płatnika składek K. S. (zawiadomienie z dnia 16 marca 2022 r. – a.r.). Przesyłka została odebrana przez ubezpieczonego K. S. w dniu 22 marca 2022 r. (epo – a.r.).

Decyzją z dnia 12 stycznia 2023 r., znak (...), organ rentowy stwierdził zadłużenie K. S. z tytułu nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy wraz z odsetkami za zwłokę w łącznej wysokości 815,24 zł, w tym:

- z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za luty 2013 r. w kwocie 116,93 zł i odsetek za zwłokę 103,00 zł;

- z tytułu składek na ubezpieczenia zdrowotne w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za luty 2013 r. w kwocie 261,73 zł i odsetek za zwłokę 231,00 zł;

- z tytułu składek na Fundusz Pracy w ramach zakresów numerów deklaracji 01-39 za luty 2013 r. w kwocie 54,58 zł i odsetek za zwłokę 48,00 zł (decyzja z dnia 12 stycznia 2023 r. – a.r.).

Sąd Okręgowy ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego. Wskazane dowody nie były kwestionowane przez strony i nie budziły zastrzeżeń co do ich wiarygodności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Rozpoznanie sprawy w analizowanym przypadku nastąpiło na posiedzeniu niejawnym. Taką możliwość daje art. 148¹ § 1 k.p.c. (Dz. U. z 2021r., poz. 1805), który przewiduje, że sąd może rozpoznać sprawę na posiedzeniu niejawnym, gdy pozwany uznał powództwo lub gdy po złożeniu przez strony pism procesowych i dokumentów, w tym również po wniesieniu zarzutów lub sprzeciwu od nakazu zapłaty albo sprzeciwu od wyroku zaocznego, Sąd uzna – mając na względzie całokształt przytoczonych twierdzeń i zgłoszonych wniosków dowodowych – że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne. W przedmiotowej sprawie żadna ze stron nie wnioskowała o przeprowadzenie rozprawy, jak również o przesłuchanie świadków i stron. Wobec tego Sąd, mając na uwadze ww. okoliczność, jak również brak konieczności przeprowadzenia przez Sąd z urzędu dowodów wymagających wyznaczenia rozprawy, ocenił, że jej przeprowadzenie nie jest konieczne, co w konsekwencji pozwoliło na rozpoznanie sprawy i wydanie rozstrzygnięcia na posiedzeniu niejawnym. O takim sposobie zakończenia sprawy Sąd wcześniej uprzedził strony, powołując się dodatkowo na art. 15zsz¹ ustawy z dnia 20 marca 2020r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020r., poz. 1842) i udzielając stronom 14-dniowego terminu na złożenie pism procesowych prezentujących ich stanowiska w sprawie (k. 16 a.s.). Po przedstawieniu ubezpieczonemu tej informacji, którą odebrał w dniu 20 czerwca 2023 r., nie przedstawił on stanowiska w sprawie, a także nie ustosunkował się do odpowiedzi na odwołanie w zakreślonym przez Sąd terminie (epo – k. 26 a.s.).

Zgodnie z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych należności z tytułu składek ulegają przedawnieniu po upływie 5 lat licząc od dnia, w którym stały się wymagalne, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6. Należności objęte skarżoną decyzją dotyczyły nieopłaconych składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne składek na Fundusz Pracy za luty 2013 r. Przyjęcie daty wymagalności każdej z należności składkowych na 10-dzień następnego miesiąca zgodnie z art. 47 ust. 1 pkt 1 u.s.u.s. (w brzmieniu na dzień wydania zaskarżonej decyzji) prowadzi do wniosku, że upływ terminu przedawnienia nastąpił w marcu 2018 r.

Przy rozważaniach dotyczących kwestii przedawnienia należności składkowych należy jednak mieć na względzie przypadki, w których następuje zawieszenie terminu przedawnienia, szczegółowo wymienione w art. 24 ust. 5 i 6 ustawy systemowej. Organ rentowy wskazał na zawieszenie biegu przedawnienia należności składkowych za ww. okres, z uwagi na brzmienie art. 24 ust. 5f ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Wskazany przepis, który został dodany począwszy od 20 lipca 2011 r., stanowi, że w przypadku wydania przez Zakład decyzji ustalającej obowiązek podlegania ubezpieczeniom społecznym, podstawę wymiaru składek lub obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia, bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu od dnia wszczęcia postępowania do dnia, w którym decyzja stała się prawomocna. Według organu rentowego interpretacja wskazanego przepisu daje podstawy do ustalenia, że zawieszenie biegu terminu przedawnienia składek nastąpiło w rozpatrywanej sprawie od dnia doręczenia zawiadomienia o wszczęciu postępowania, tj. od 24 stycznia 2018 r. W ocenie Sądu Okręgowego doręczenie ubezpieczonemu zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania w przedmiocie ustalenia wysokości jego zadłużenia z tytułu nieopłaconych składek należy traktować jako czynność skutkującą zawieszeniem biegu terminu przedawnienia, określonego w art. 24 ust. 4 u.s.u.s. Taki pogląd znajduje potwierdzenie w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 4 marca 2020 r. III AUa 975/18, który rozpoznając sprawę o zbliżonym stanie faktycznym stwierdził, że „w pojęciu decyzji ustalającej obowiązek opłacania składek mieści się decyzja, której przedmiotem stwierdzeniem wymiaru zadłużenia składkowego”. W dalszej części uzasadnienia powyższego orzeczenia, w ślad za orzecznictwem sądów administracyjnych, Sąd Apelacyjny wskazał, że „za datę wszczęcia postępowania z urzędu

należy przyjąć pierwszą czynność w sprawie wobec strony podjętą przez organ administracji z urzędu” (zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 13 października 1999 r., IV ASA. 1364/97). Odnośnie do art. 24 ust. 5f u.s.u.s., ustawa systemowa nie określa samodzielnie (autonomicznie) daty wszczęcia postępowania, dlatego należy odwołać się do przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Postępowanie administracyjne jest wszczynane zgodnie z art. 61 § 1 k.p.a. na wniosek bądź z urzędu. O ile w przypadku postępowania na wniosek o dacie jego wszczęcia rozstrzyga art. 61 § 3 i 3a k.p.a., o tyle w odniesieniu do postępowania z urzędu wobec braku bezpośredniego przepisu, należy odwołać się do dorobku orzecznictwa i doktryny. Przyjęto w nim, że datą wszczęcia postępowania z urzędu jest dzień pierwszej czynności dokonanej w sprawie, której postępowanie dotyczy, przez organ do tego uprawniony, działający w granicach przysługujących mu kompetencji, pod warunkiem, że o czynności tej powiadomiono stronę (Wyrok SN z 28.04.2022 r., II USKP 171/21, LEX nr 3362583).

Z tej perspektywy skarżona decyzja z 12 stycznia 2023 r., dotycząca stwierdzenia wymiaru zadłużenia składkowego, niewątpliwie stanowiła decyzję ustalającą obowiązek opłacania składek, a co za tym idzie, wszczęcie postępowania poprzedzającego jej wydanie wywierało skutek na bieg terminu przedawnienia. Zgodnie ze stanowiskiem organu rentowego i treścią art. 24 ust. 5f u.s.u.s. zawieszenie biegu terminu przedawnienia następuje „od dnia wszczęcia postępowania” w ujęciu określonym cytowanym wyżej orzeczeniem. Wobec powyższego za dzień, w którym doszło do zawieszenia biegu terminu należy uznać dzień, w którym zostało skutecznie doręczone ubezpieczonemu zawiadomienie o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia wysokości należności z tytułu składek. W niniejszej sprawie zawiadomienie o wszczęciu postępowania zostało skutecznie doręczone 24 stycznia 2018 r. Z powyższych względów Sąd ustalił, że nie doszło do przedawnienia należności wymienionych w zaskarżonej decyzji, a jedynym argumentem ubezpieczonego, przedstawionym przez ubezpieczonego w treści zaskarżonej decyzji było przedawnienie należności.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie, o czym orzekł w pkt 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł w pkt 2 sentencji wyroku na podstawie art. 99 k.p.c. w zw. art. 98 § 1 i 3 k.p.c., zasądzając od odwołującego – jako strony przegrywającej – na rzecz organu rentowego zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Wskazana kwota stanowiąca stawkę minimalną została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2018r., poz. 265).